

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ:

«ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΓΕ-
ΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ – ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΛΑΜΙΑΣ -
Μ.Δ.Ε. ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΗΓΕΣ

ΑΒΒΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ, Έργα Ασκητικά, έκδ. Ετοιμασία - Ι. Μ. Τιμίου Προ-
δρόμου, Καρέας 2005.

ΑΠ. ΜΑΡΚΟΣ, Κείμενα Λειτουργικής, τεύχος Γ', Θείαι Λειτουργίαι, [επιμ.
Ιωάννης Μ. Φουντούλης], Θεσσαλονίκη 1985.

ΓΡ. ΘΕΟΛΟΓΟΣ:

Επιστολή ΡΑ', Προς Κληδόνιον Πρεσβύτερο κατά Απολλινάριου,
ΕΠΕ, 7.

Λόγος ΚΗ', Θεολογικός Δεύτερος, Περί θεολογίας, ΕΠΕ, 4.

ΓΡ. ΝΥΣΣΗΣ:

Ομιλία εις την Γέννησιν του Χριστού, ΕΠΕ, 10.

Περί κατασκευής του ανθρώπου, ΕΠΕ, 5.

ΓΡ. ΠΑΛΑΜΑΣ:

Αντιρρητικός, ΕΠΕ, 6.

Κεφάλαια εκατόν πενήντα, ΕΠΕ, 8.

Ομιλία Γ', ΕΠΕ, 9.

Ομιλία ΚΒ', ΕΠΕ, 10.

Ομιλία Λ', ΕΠΕ, 10.

ΔΙΔΑΧΗ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, Διδασκαλία του Κυρίου που διαδόθηκε
στα έθνη από τους δώδεκα Αποστόλους, ΕΠΕ, 1, Εκδ. οίκος ΕΛ. Μερετά-
κη, Το Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 1993.

ΔΡΟΣΙΝΗΣ Γ., Άπαντα, τόμοι ΙΒ', [Φιλολ. επιμ.: Γιάννης Παπακώστας],
έκδ. Σύλλογος προς Διάδοσιν Ωφέλιμων Βιβλίων, Αθήνα 1996.

Η Αγία και Μεγάλη Εβδομάς, έκδ. Β. Ρηγόπουλου, Θεσσαλονίκη 2004⁴.

Η Καινή Διαθήκη, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλά-
δος, Αθήνα 2005⁵.

ΙΑΚ. ΑΔΕΛΦΟΘΕΟΣ, κείμενα Λειτουργικής, τεύχος Γ', Θείαι Λειτουργίαι,
[επιμ. Ιωάννης Μ. Φουντούλης], Θεσσαλονίκη 1985.

«**Ιερή ακολουθία υπέρ προστασίας του περιβάλλοντος**», ποιηθείσα υπό
του πρώην Μητροπολίτου Πατρών Νικοδήμου Βαλληνδρά, έκδ. Απο-
στολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήναι 1993.

ΙΣΑΑΚ Ο ΣΥΡΟΣ, *Τα σωζόμενα ασκητικά, μετενεχθέντα εις την λαλουμένην καθάραν Ελληνικὴν γλῶσσαν, παρά του Οσιωτάτου Ιεροδιδασκάλου Καλλινίκου Παντοκρατορινού, Λόγος ΠΑ',* έκδ. Βασ. Ρηγόπουλου, Θεσσαλονίκη, χ.χ..

Ι. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ:

Δογματικά Α', Έκδοσις Ακριβῆς της Ορθοδόξου Πίστεως, Β', Περί ανθρώπου, ΕΠΕ, 1.

Δογματικά Α', Έκδοσις Ακριβῆς της Ορθοδόξου Πίστεως, Β', Περί γης και των εξ αυτής, ΕΠΕ, 1.

Δογματικά Α', Έκδοσις Ακριβῆς της Ορθοδόξου Πίστεως, Β', Περί δημιουργίας, ΕΠΕ, 1.

Δογματικά Α', Έκδοσις Ακριβῆς της Ορθοδόξου Πίστεως, Β', Περί φωτός, πυρός, φωστήρων ηλίου τε και σελήνης και αστέρων, ΕΠΕ, 1.

Έκδοσις Ακριβῆς της Ορθοδόξου Πίστεως, [κείμε. – μτφρ. – εισαγ. - σχόλια: Νίκου Ματσούκα], έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1985.

Περί τῶν ἐν Χριστῷ δύο θελημάτων, ΡG, 95.

Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ:

Εορταστικές ομιλίες περί της των νεκρῶν Αναστάσεως, ΕΠΕ, 36. Θεία Λειτουργία, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2004⁵.

Ομιλία εις την προφητικὴν ῥήσιν την λέγουσαν, «Ἐγὼ Κύριος (...) κακά», ΕΠΕ, 8Α.

Εἰς την Γένεσιν, ομιλία 8, ΡG, 53.

Ομιλία β' εις τον σταυρόν και εις τον ληστήν, ΡG, 49.

Μηναία Ιανουαρίου ἕως Δεκεμβρίου, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Ἐν Αθήναις 2002².

ΜΙΚΡΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΗΣ Γ., (ΜΟΝΑΧΟΣ), *Ικετήριος Ακολουθία υπέρ του περιβάλλοντος ημάς στοιχείου, Ἅγιον Ὅρος, χ.χ..*

ΜΟΣΧΟΣ Ι., *Λειμωνάριον, §107 (D. HESSELING, Morceaux choisis du Pre Spirituel de Jean Moschos, Paris 1931= ΡG. 87Γ).*

Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ:

Προς Σεραπίωνα επιστολή Α', ΕΠΕ, 4.

Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ:

Εἰς την Εξαήμερον, Ομιλία Α', ΕΠΕ, 4.

Εἰς την Εξαήμερον, Ομιλία Β', ΕΠΕ, 4.

Εἰς την Εξαήμερον, Ομιλία Γ', ΕΠΕ, 4.

Θεία Λειτουργία, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2004⁴.

Μ. ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ:

Αμφιλεγόμενα, ΡG, 91.

Νεκρώσιμοι και Επιμνημόσυνοι Ακολουθίαι, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2004¹⁴.

Νέος Συναξαριστής της Ορθόδοξης Εκκλησίας, Υπό Ιερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, (Διασκευή εκ του Γαλλικού: Ξενοφών Κομνηνός), έκδ. Ίνδικτος, Αθήνα 2006.

ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ Α., *Άπαντα*, [Κριτική έκδοση Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος], έκδ. Δόμος, Αθήνα 1988².

Παρακλητική, ήτοι Οκτώηχος η Μεγάλη, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 1994.

Πεντηκοστάριον, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Εν Αθήναις 2002².

ΠΛΑΤΩΝ:

Κρατύλος ή περί ορθότητος ονομάτων, Λογικός, (Εισαγ. – Μτφρ. – Σχόλια: Γεώργιος Κεντρώτης), έκδ. Πόλις, Αθήνα 2005².

Πολιτεία ή περί δικαίου, (εισαγ. σημ. – μτφρ. – ερμ. σημ.: Ν. Μ. Σκουτερόπουλος), έκδ. πόλις, Αθήνα 2006¹⁰.

Φαίδρος, (Εισαγ. Αρχαίο και νέο κείμενο με σχόλια: Ι. Ν. Θεοδωρακόπουλος), έκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2003⁵.

Φαίδων ή περί ψυχής, [Αρχαία Ελληνική Γραμματεία: Οι Έλληνες 180], έκδ. Κάκτος, Αθήνα 1993.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ, *Περί του Πλωτίνου Βίου και της τάξεως των βιβλίων αυτού*, (εισαγ., αρχ. κείμ., μτφρ., σχόλια: Παύλος Καλλιγιάς), Κέντρο έκδ. έργων Ελλήνων συγγραφέων, Αθήνα 1998².

RAHLFS A., [ΕΠ.], *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Ο'*, έκδ. Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήναι 1981.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

ΑΓΟΡΑΣ Κ., ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤ., ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ π. Ν., ΦΩΤΙΟΥ ΣΤ., *Πίστη και Βίωμα της Ορθοδοξίας*, Τόμος Α': *Δόγμα, Πνευματικότητα και Ήθος της Ορθοδοξίας*, Ε.Α.Π., Πάτρα 2002.

ΑΓΟΥΡΙΔΗΣ Σ., *Μύθος-Ιστορία-Θεολογία, Ανάλυση περικοπών από τα κεφ. 1-11 της Γενέσεως*, Αθήνα 1988.

ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ π. Α., ΖΟΡΜΠΑΣ Κ., ΘΕΡΜΟΣ π. Β. ΚΟΚΟΣΑΛΑΚΗΣ Ν., ΜΕΛΙΣΣΑΡΗΣ Α., ΤΕΡΕΖΗΣ ΧΡ., *Η Ορθοδοξία ως Πολιτιστικό Επίτευγμα και τα Προβλήματα του Σύγχρονου Ανθρώπου*, Τόμος Β': *Η Ορθοδοξία απέναντι σε Θέματα της Εποχής μας*, Ε.Α.Π., Πάτρα 2002.

ΑΛΑΧΙΩΤΗΣ ΣΤ.:

«Γενετική: Ο άνθρωπος γεννιέται οικολόγος», *Το Βήμα*, 19-6-1994.

«Η βιοηθική κρίση», *Ίνδικτος* 14 (2001) 35-43.

Βιοηθική, Αναφορά στους γενετικούς και τεχνολογικούς νεωτερισμούς, έκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2004.

Η πρόκληση των Γονιδίων, έκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 1999.

- ANDERSON B. W.: *Creation in the O.T.*, έκδ. Fortress, Philadelphia 1984.
- ANDERSON B. W., «Creation and Ecology» στο *Creation in the Old Testament*, επιμ. ANSERSON W. B., [SPCK], London 1984, 152-171.
- ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Α., *Θεολογική Προσέγγιση στην Οικολογική Κρίση, Έξοδος στην Κοινωνία και τη Ζωή*, Αθήνα 1997.
- ΑΡΜΣΤΡΟΝΓΚ Κ., *Εν Αρχή, Μια νέα ερμηνεία του Βιβλίου της Γενέσεως*, (μτφρ. Δημήτρης Μπεκρινάκης), έκδ. Φιλίστωρ, Αθήνα 1998.
- ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΆΓΙΟΝ ΌΡΟΣ, «ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ», *Καθημερινή*, επτά ημέρες, Κυριακή, 17 Αυγούστου 1997.
- ΒΑΝΤΣΟΣ ΧΡ., *Η μέριμνα της Εκκλησίας για την προστασία του περιβάλλοντος*, Θεσσαλονίκη, χ.χ..
- ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ, (ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ), *Μηνύματα και Ομιλίες, Διά το Περιβάλλον*, έκδ. Φανάριον, Αθήναι 2002.
- BRECK J., «Βιοηθικές προκλήσεις στη νέα χιλιετία. Μια ορθόδοξη απάντηση», (μτφρ. Ε. Δ. Παναγόπουλος) σε www.alopsis.gr, σ. 1-7, εδώ σελ. 1. [Το πρωτότυπο δημοσιεύτηκε στα αγγλικά στο περιοδικό St. Vladimir's Theological Quarterly 46/4 (2002) 315-329].
- GALE G., "The Anthropic Principle", *Scientific American* 245 (1981) 45-54.
- ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛ., *Περιβαλλοντική Ηθική*, έκδ. Gutenberg, Αθήνα 2002.
- ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Η Ηθική της Οικολογικής Συνείδησης*, έκδ. Θυμέλη, Αθήνα 1995.
- ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤ.:
- Κοινωνία Θεώσεως*, έκδ. Δόμος, Αθήνα 2001.
- «Ο κόσμος και ο άνθρωπος. Μετά-οικολογικές πτυχές στη θεολογία αγίου Γρηγορίου του Παλαμά», *Σύναξη* 53 (1995) 65-70.
- «Ο πολιτισμός της ερήμου, Το ασκητικό κατόρθωμα ως κοινωνία αγάπης. Σχόλια στις ερωταποκρίσεις Βαρσανουφίου και Ιωάννου», *Σύναξη* 90 (2004) 48-62.
- ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ Χ.:
- Αλφαβητάρι της πίστης*, έκδ. Δόμος, Αθήνα 2002¹³.
- Η ελευθερία του ήθους*, έκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1979².
- «Φύση και Ιστορία στην Αποκάλυψη του Ιωάννη», *Σύναξη* 56 (1995) 41-47.
- ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΣ ΑΝ., (ΑΡΧΙΕΠ. ΤΙΡΑΝΩΝ, ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ):
- Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία*, έκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2004⁴.
- «Ανάμνηση», *Σύναξη* 73 (2000) 5-10.
- ΓΙΕΦΤΙΤΣ Α., *Η Εκκλησιολογία του Αποστόλου Παύλου*, έκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1984.
- ΓΚΙΟΛΙΑΣ Α. Μ., *Ο Κοσμάς Αιτωλός και η εποχή του*, έκδ. Τυμφρηστός, Αθήνα 1972.

CLEMENT O., «*Η αλήθεια ελευθερώσει υμάς, Συνομιλώντας με τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο Α΄*», (μτφρ. Καίτη Χιωτέλλη), έκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1997.

ΓΟΝΤΙΚΑΚΗΣ Β. (ΠΡΩΗΝ ΚΑΘΗΓ. Ι. Μ. ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ ΚΑΙ ΙΒΗΡΩΝ):

«Από τον Παλαιό στο Νέο Αδάμ», *Σύναξη* 2 (1982) 21-30.

Εισοδικόν, έκδ. Ι. Μ. Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος 1974.

«Οικολογία και Μοναχισμός», *Ο όσιος Γρηγόριος* 18 (1993) 20-28.

Το κάλλος θα σώση τον κόσμο, έκδ. Ι. Μ. Ιβήρων, Άγιον Όρος 2005.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, (ΙΕΡΟΜ.):

Η Θεία Λειτουργία, έκδ. Δόμος, Αθήνα 1987.

Η λειτουργία της Ευχαριστίας του Θεού, έκδ. Ι. Μ. Χαλκίδος, Χαλκίδα 1971.

«Ο κόσμος τόπος λειτουργικός», *Σύναξη* 14 (1985) 21-24.

CROSBY A., *Ecological Imperialism, The Biological Expansion of Europe*, Cambridge University Press, Cambridge 1986.

ΔΕΣΠΟΤΗΣ Σ.:

Η Αποκάλυψη του Ιωάννη, Ερμηνευτική προσέγγιση στο βιβλίο της Προφητείας, τ. Α΄, έκδ. Άθως, Αθήνα 2005.

Η Αποκάλυψη του Ιωάννη, Το βιβλίο της Προφητείας, Λειτουργική και Συγχρονιστική Ερμηνευτική Προσέγγιση, τ. Β΄, έκδ. Άθως, Αθήνα 2007.

ΔΟΪΚΟΥ ΑΘ. ΔΑΜ.:

Τάδε λέγει Κύριος, Λειτουργικά αναγνώσματα από την Παλαιά Διαθήκη, έκδ. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1985.

Το βιβλικόν Εβραϊκόν πάσχα, έκδ. Αριστοτέλειον Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, [Επιστ. Επετ. Θεολογικής Σχολής, τόμος ΙΔ΄, ανάτυπον], Θεσσαλονίκη 1969.

ΔΡΙΤΣΑΣ Λ. Δ. κ.ά., *Χριστιανισμός και Θρησκευόμενα*, έκδ. Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα, χ.χ..

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, *Τα Νέα*, 5 Ιουνίου 1995.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΧΑΤΟΛΟΓΙΑ, Ι. Μ. Δημητριάδος, Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών, [εποπτεία – συντονισμός ύλης: Παντελής Καλαϊντζίδης], έκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2003.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, έκδ. Ι. Μ. Φθιώτιδος, Λαμία 2006.

ECONOMOU E., "An Orthodox View of the Ecological Crisis", *Θεολογία* 61 (1990) 607-619.

ΈΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ [ΕΠ.], «*Ορθοδοξία και Φυσικές Επιστήμες*», Παράρτημα Ανατολική Κρήτης, έκδ. Σαββάλας, Αθήνα 1996.

ΈΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ [ΕΠ.], «*Περιβάλλον - Παιδεία – Πολιτισμός*», έκδ. Ηλίας Μανιατέας, Αθήνα 2004.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ (ΣΤΥΛΙΟΥ), *Άνθρωπος και φυσικό περιβάλλον. Η χριστιανική άποψη για το οικολογικό πρόβλημα*, Αθήνα 1989.
ETCHAGARAY R., (ΚΑΡΔ.), «Η Αποκάλυψη ... μια νέα Γένεση», (μτφρ. Σωτήρης Γουνελάς), *Σύναξη* 56 (1995) 23-26.

ΕΝΔΟΚΙΜΟΝ Ρ., «Nature», *Scottish Journal of Theology* 18 (1965) 12-18.

ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ ΔΑΜ., (ΚΑΘΗΓ. Ι. Μ. ΑΓΑΘΩΝΟΣ), «Το πύρινο έγκλημα», *Ο Άγιος Ηρωδίων* 3 (2000) 3. Το ίδιο στο *Ρουμελιώτικη Εστία* 40 (2001) 8.

ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ Ι.:

«Η Συμβολή του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος», *Λαμιακός Τύπος*, Πέμπτη, 6 Νοεμβρίου 2008.

«Ορθόδοξη Εκκλησία και Φυσικό Περιβάλλον, Μια αλλιώτικη ματιά έναντι του οικολογικού προβλήματος με αφορμή την "Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος"», *Λαμιακός Τύπος*, Τετάρτη, 4 Ιουνίου 2008.

Το ήθος της Ευχαριστίας και ο σύγχρονος άνθρωπος. Θεολογικές προσεγγίσεις στη σχέση ανθρώπου και φυσικού περιβάλλοντος, Διπλωματική Εργασία στο ΕΑΠ Πατρών, Πάτρα 2007 σε <http://www.eap.gr/>.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ Ι., (ΜΗΤΡ. ΠΕΡΓΑΜΟΥ):

«Αποκάλυψη και φυσικό Περιβάλλον», *Σύναξη* 56 (1995) 13-21.

«Ελληνισμός και Χριστιανισμός. Η Συνάντηση των δύο κόσμων», *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμος Στ', έκδ. Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1976, 519-555.

«Ευχαριστία και Βασιλεία του Θεού», *Σύναξη* 49 (1994) 7-18.

«Ευχαριστία και Βασιλεία του Θεού», *Σύναξη* 51 (1994) 83-101.

«Ευχαριστία και Βασιλεία του Θεού», *Σύναξη* 52 (1994) 81-97.

Η κτίση ως Ευχαριστία, Θεολογική προσέγγιση στο πρόβλημα της Οικολογίας, έκδ. Ακρίτας, [Ορθόδοξη Μαρτυρία 44], Αθήνα 1998².

«Ο άνθρωπος, ιερέας της κτίσεως. Μια συμβολή στη συζήτηση του οικολογικού προβλήματος» στο συλλογικό τόμο *Ζωντανή Ορθοδοξία στον σύγχρονο κόσμο*, [επιμ. εκδ. Α. Walker - Κ. Καρράς], (μτφρ. Ι. Ροηλίδης), έκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2001.

«Χριστολογία και Ύπαρξη», *Σύναξη* 2 (1982) 9-20.

ZIZIULAS I., «Preserving God's creation», *Three Lectures on Theology and Ecology*, *King's Theological Review* XII, 1 (1989) 1-5· 2 (1989) 41-45· XIII, 1 (1990) 1-5.

ΖΟΡΜΠΙΑΣ Κ., *Εκκλησία και Φυσικό Περιβάλλον*, έκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1988.

HAMILTON V.P., «The Book of Genesis. Chapters 1-17», *NICOT*, Michigan 1990.

HOBBSAWN J. E., *Η εποχή των επαναστάσεων 1789-1848, ε' ανατ.*, (μτφρ. Μαριέτα Οικονομοπούλου), εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2005.

HOBSON S. – LUBCHENCO J., [ΕΠ.]:

«Αποκάλυψη και Περιβάλλον, 95-1995 μ.Χ.», (μτφρ. Ρένα Καρακατσάνη), χ.τ., χ.χ.

«Η Μαύρη θάλασσα σε κίνδυνο», (μτφρ. Ρένα Καρακατσάνη), χ.τ., χ.χ.

HOUGHTON J.,

«Christians and the Enviroment, Our oppportunities and Responsibilities», *Science and Christian Belief* 9 (1997) 104-105.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Ε., «Εκκλησία και φυσικόν περιβάλλον», [Ανάπτυπον δύο άρθρων του περιοδικού Εκκλησία], Αθήναι 1983.

ΘΕΟΞΕΝΗ, (ΜΟΝΑΧΗ), «Μοναστική πολιτεία και οικοσύστημα», *Σύναξη* 92 (2004) 79-85.

ΘΕΡΜΟΣ Β., «Προς μια οντολογία της ασκήσεως», *Σύναξη* 53 (1995) 27-36.

IMBERGER J., Ο άνθρωπος και το περιβάλλον, Ομιλία κατά την απονομή του Διεθνούς Βραβείου ΩΝΑΣΗ για το περιβάλλον – 1995, *Κοινωνικές Τομές* 66 (1995) 254-257.

FLASCH K., *Augustin*, Stuttgart 1980.

ΚΑΛΑΝΤΖΑΚΗΣ, Ε. ΣΤ.:

«Εν αρχή εποίησεν ο Θεός», εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

Ερμηνεία Περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΔΟΣ., (ΚΑΘΗΓ. Ι. Μ. Π. ΤΑΤΑΡΝΗΣ), *Ορθοδοξία και Φυσικόν Περιβάλλον*, έκδ. Ι. Μ. Π. Τατάρνης Ευρυτανίας, χ.τ., χ.χ.

ΚΑΡΓΑΚΟΣ Σ., «Η κατανάλωση του ανθρώπου», *Νέμεσις* 58 (2005) 24-28.

KEIL C. F. – DELITZSCH F., [ANAT.], «The First Book of Moses Genesis», *COT*, 1, Michigan 1988.

ΚΕΣΣΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝ.:

Άνθρωπος και φυσικό περιβάλλον, έκδ. Δόμος, Αθήνα 1992¹.

Η λειτουργική Παράδοση στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1994.

«Ο βιασμός της κτίσεως και η άλλη λύση» στον τόμο *Διακονία* στη μνήμη Β. Στογιάννου, Θεσσαλονίκη 1987, 491-503.

«Οι ιερείς και το φυσικό περιβάλλον», *Κληρονομία* 27 (1995) 83-97.

ΚΟΓΚΟΥΛΗΣ Β. κ. ά., *Η Θεία Λειτουργία του αγίου Ιωάννου του Χρυσόστομου*, έκδ. Ο.Χ.Α. «ΛΥΔΙΑ», Θεσσαλονίκη 2002.

ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ Φ., *Μυστικά Άνθη*, έκδ. Αστήρ, Αθήνα 1977.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. Μ.:

«Πτώση και σωτηρία», *Σύναξη* 94 (2005) 26-31.

Ρήμα Κυρίου κραταιόν, Αφηγηματικά κείμενα από την Παλαιά Διαθήκη, Θεσσαλονίκη 1990.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, (ΜΗΤΡ. ΔΕΡΚΩΝ), Προς μίαν Ποιμαντικήν του περιβάλλοντος, *Texts and Studies*, (London 1987), 35-40.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Τ. κ.ά., «Ο Κτίστης και το Κτήνος», *Ο Ιός της Κυριακής*, *Ελευθεροτυπία*, Αθήνα, 4 Απριλίου 1999.

LIMOURIS G.:

Justice, Peace and the Integrity of Creation, Insights from Orthodoxy, WCC 1990.

«The Integrity of Creation in a World of Change Today», *Θεολογία* 61 (1990) 270-297.

ΜΑΚΡΑΚΗΣ Μ., *Η λυτρωτική δύναμη του πόνου στη ζωή και στο έργο του Φιόντορ Ντοστογιέφσκι*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 1984.

ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗΣ Ι. Γ.:

Εισαγωγή στην ηθική, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1988.

Χριστιανική ηθική, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1995.

ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ Α. Ν.:

Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β', έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1996.

Δογματική και Συμβολική Θεολογία Γ', έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

Επιστήμη φιλοσοφία και θεολογία στην Εξαήμερο του Μ. Βασιλείου, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1990.

Επιστημονικά, φιλοσοφικά και θεολογικά στοιχεία της Εξαήμερου του Μ. Βασιλείου στο *Τόμος εόρτιος χιλιοστής εξακοσιοστής επετείου Μεγάλου Βασιλείου (379-1979)*, Θεσσαλονίκη 1981, 43-148.

Κόσμος – Άνθρωπος – Κοινωνία κατά τον Μάξιμο Ομολογητή, έκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1980.

«Λόγος και Μύθος με βάση την αρχαία ελληνική φιλοσοφία» στην *ΕΕΘΣΘ* 21 (1976) 187-294.

MAYES H. D. A., «The Nature of Sin and its origin in the Old Testament», *ITQ* 40 (1973) 250-263.

ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ Γ., *Ορθοδοξία και Πνευματικότητα*, εκδ. Μήνυμα, Αθήνα 1987.

MILLER D. P., *Genesis 1-11. Studies in Structure & Theme*, [JSOTSS 8], Sheffield 1978.

ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ, Πρακτικά Πανελληνίου Μοναστικού Συνεδρίου, (Επιμ. Σπ. Κοντογιάννης), έκδ. Ι. Μ. Μεταμορφώσεως Μεγάλου Μετεώρου, Άγια Μετέωρα 1990.

ΜΟΣΧΟΣ Δ., ΡΑΓΚΟΣ Σ., *Η Ορθοδοξία ως Κληρονομιά, Τόμος Α': Οι Πρώτες Ιστορικές Καταβολές της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, Ε.Α.Π., Πάτρα 2002.

ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΚΑΣ Σ., *Οι άγιοι και το φυσικό περιβάλλον*, έκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 1996.

ΜΠΕΓΖΟΣ Μ.:

Δοκίμια φιλοσοφίας της θρησκείας, Μεταμοντερνισμός και Εσχολογία, έκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1988.

«Μεταξύ απολογητικής και αποκαλυπτικής», *Σύναξη* 17 (1986) 35-51.

Νεοελληνική φιλοσοφία της θρησκείας, έκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.

Φιλοσοφική ανθρωπολογία της θρησκείας, έκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996².

ΜΠΟΤΣΗΣ Π., *Φιλοκαλία των Ρώσων Νηπτικών, Α' Όσιος Σεραφείμ του Σάρωφ, Βίος – Διδαχές – Ακολουθία*, Αθήνα 2000⁶.

ΜΠΡΕΚ Ι., «Βιοηθικά διλήμματα και Ορθοδοξία», (μτφρ. Τάσος Ζαννής), *Σύναξη* 68 (1998) 5-20.

ΜΠΡΥΚΝΕΡ Π., *Η αέναη ευφορία, δοκίμιο για το καθήκον της ευτυχίας*, (μτφρ. ΛΟΪΣΚΑ ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ), έκδ. Αστάρτη, Αθήνα 2001².

ΝΕΛΛΑΣ Π.:

Ζώνον Θεούμενον. Προοπτικές για μια Ορθόδοξη κατανόηση του ανθρώπου, έκδ. Αρμός, Αθήνα 2000⁵.

«Οι χριστιανοί μέσα στον κόσμο», *Σύναξη* 13 (1985) 7-25.

ΝΗΣΙΩΤΗΣ Α. Ν., «Η φύση ως κτίση», *Σύναξη* 14 (1985) 11-20.

ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ Π., *Ο Γέροντας Αμφιλόχιος Μακρής, Μια σύγχρονη μορφή της Πάτμου (1888-1970)*, έκδ. Επτάλοφος, Αθήνα 1984.

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Π., «Ασκητική αντίσταση στην Παγκοσμιοποίηση», *Σύναξη* 73 (2000) 11-23.

ΝΤΟΥΛΗΣ Α., «Βιοτεχνολογία», *Ινδικτος* 14 (2001) 186-191.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Β. Η.:

Θεολογική Οικολογία, Θεωρία και Πράξη, έκδ. Δέσποινα Μαυρομαμάτη, Αθήνα 1994.

Ορθοδοξία και φυσικό περιβάλλον, έκδ. Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 1992.

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, Πρακτικά Συμποσίου από συνεργαζόμενα Τμήματα: Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, (έκδ. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 3-4 Απριλίου 1997).

ΟΤΖΕΝ Β., «The Use of Myth in Genesis in the Old Testament» στο ΟΤΖΕΝ Β. - GÖTTLIEB H. & JEPPESEN K., *Myths in the Old Testament*, SCM, London 1980.

- ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α.**, *Η Ορθόδοξη Εκκλησία καταλύτης στην προστασία της φύσεως*, Λευκωσία 1992.
- ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α.**, «Ο αναχωρητισμός – Μεταμόρφωση της ερήμου σε τόπο δεσποτείας του Θεού», *Σύναξη* 13 (1985) 38-40.
- ΠΑΡΑΒΑΝΤΣΟΣ ΑΘ.**, «Η σύγχρονη αμερικάνικη οικονομία και το πολιτιστικό της υπόβαθρο: Μια προσέγγιση», *Σύναξη* 86 (2003) 25-38.
- ΠΑΤΡΩΝΟΣ Γ.:**
Η θέωση του ανθρώπου, έκδ. Δόμος, Αθήνα 1995².
Θεολογία και Ορθόδοξο Βίωμα, έκδ. Δόμος, Αθήνα 1994.
- ΠΑΥΛΟΣ Π. Γ.**, *Νόστος ασύμμετρος προσώπου*, τόμος πρώτος, *Επιστήμη και Γνώση*, έκδ. Δόμος, Αθήνα 1994².
- PENTZAS Β., [ΕΠ.]**, *Είπε Γέρων... Το "Γεροντικόν" σε νεοελληνική απόδοση*, Έκδοτικός οίκος Αστήρ, Αλ. & Ε. Παπαδημητρίου, Αθήνα 1983.
- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ**, Φάκελος μαθήματος: Κωνσταντίνος Ι. Μπελέζος, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 2003.
- ROULTON J.**, *The Feast of Life, A theological reflection on the Theme Jesus Christ – the life of the World*, WCC 1982.
- ΠΡΑΚΤΙΚΑ Γ' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ**, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2004¹.
- ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ Ν., (ΜΗΤΡ. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ)**, «Ο Απόστολος Παύλος και το οικολογικό πρόβλημα», *Εκκλησία* 11 (1987) 454-456 και 12 (1987) 492-495.
- RAHLS A., [ΕΠ.]**, *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Ο'*, έκδ. Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 1981.
- ROBINSON G.**, «The idea of Rest in the OT and the Search for the Basic Character of Sabbath», *ZAW* 92 (1980) 32-42.
- ΡΩΜΑΝΙΔΟΥ Ι.**, *Το προπατορικόν αμάρτημα* έκδ. Δόμος, Αθήνα 1989².
- SAINT FRANCIS OF ASSISI, THE CANTICLE OF BROTHER SUN**, στο S.I. Armstrong R.G. and Botzler (eds.), *Environmental Ethics: Divergence and Convergence*, McGraw – Hill, New York 1993.
- ΣΑΜΑΡΑ Β.**, «Ο αλόγιστος καταναλωτισμός επιβαρύνει το περιβάλλον», *Απογευματινή*, 14 Μαρτίου 2006.
- SHERRARD P.:**
«Επιστήμη, θρησκεία, περιβάλλον», *Σύναξη* 34 (1990) 53-66.
«Η σύγχρονη φυσική: ένα μεγαλύτερο κλουβί», *Σύναξη* 17 (1986) 95-116.
Ο βιασμός του ανθρώπου και της φύσεως, Διερεύνηση των αρχών και των συνεπειών της σύγχρονης επιστήμης, έκδ. Δόμος, Αθήνα 1994.
«Οι Πατέρες της ερήμου κι εμείς», *Σύναξη* 56 (1995) 59-66.
- SHERRARD P. κ.ά.**, *Περί Υλης και Τέχνης*, [σύνορο], έκδ. Αθηνά, Αθήνα 1971.

SIKIOTIS D., *Photochemical Pollution and the Protection of the Environment*, Published by the Association of Greek Chemists, Athens 1979.

ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ Γ. Ι., *Η Αποκάλυψη του Ιωάννη*, [Βιβλική βιβλιοθήκη 35], έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

ΣΜΕΜΑΝ Α.:

Ευχαριστία, Το Μυστήριο της Βασιλείας, [Εκκλησία Προσευχομένη 1], (μτφρ. Ιωσήφ Ροηλίδης), έκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2000².

Η Εκκλησία Προσευχομένη, (μτφρ.-επιμ. Πρωτ. Δημ. Τζέρπος), έκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2003².

SCHMEMANN A.:

Για να ζήσει ο κόσμος, εκδ. Δόμος, Αθήνα 1987.

«*For the life of the World, Sacraments and Orthodoxy*», *St Vladimir's Seminary Press*, New York 1973.

ΣΤΑΝΙΛΟΑΕ Δ., (ΠΡΩΤΟΠΡ.):

Ο Θεός, ο κόσμος και ο άνθρωπος, (μτφρ. Π. Κων/νος Coman – Γεώργιος Παπαευθυμίου), έκδ. Αρμός, Αθήνα 1990.

Ο κόσμος ως δώρο και μυστήριο της αγάπης του Θεού, Άνθρωπος και Περιβάλλον, Πάφος 1994.

ΣΤΥΛΙΟΣ ΕΥΘ., (ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΧΕΛΩΟΥ), *Άνθρωπος και φυσικό περιβάλλον, Η χριστιανική άποψη για το οικολογικό πρόβλημα*, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 1987.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ 13^ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ: «Το οικολογικό πρόβλημα σήμερα. Προοπτικές συμβολής των Χριστιανικών Εκκλησιών στην αντιμετώπισή του» (14-28.9.1992), *Επίσκεψις* 484 (1992) 14-15.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΝΗΑ ΠΟΣΤΜΑΝ, *Το Βήμα της Κυριακής*, 27 Μαΐου 2001.

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, *Βίος Οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας*, [εισαγ. – κείμ. – Νεοελληνική απόδοση από μοναχούς της Ιεράς Μονής Σταυρονικήτα], έκδ. Ι. Μ. Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος 2002⁶.

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ (ΣΑΧΑΡΩΦ), *Ο Άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης*, (μτφρ. από τα Ρωσικά), έκδ. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 1988⁴.

VISHER L., - BIRCH C., *Living with the Animals*, WCC 1997.

«Τα είδη των ζώων που απειλούνται με εξαφάνιση από την Ελλάδα», *Ελεύθερος Τύπος*, 3-10-1996.

ΤΕΡΕΖΗΣ Χ., *Η θέση της ελληνικής φιλοσοφίας στην Ορθόδοξη Ανατολή*, Σπουδή στον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1995.

THE ADRIATIC SEA, A SEA AT RISK, A UNITY OF PURPOSE, Published by: Religion, Science and Environment, (Editors: Neal Ascherson, Andrew Marshall, Assistant editor: Nadka Gouvena), Athens 2003.

THOMPSON S. E. P., «The Yahwist Creation Story» *Vetus Testamentum* 21 (1971) 197-208.

TOSHIO TSUMURA D., «Genesis and Ancient Near Eastern Stories of Creation and Flood: An Introduction» στο *“I studied inscriptions from before the Flood” Ancient Near Eastern, Literary, and Linguistic Approaches to Genesis 1-11*, [επιμ. R. S. Hess, D. Toshio Tsumura], Eisenbraunns, Wino Lake, Indiana 1994.

ΤΡΑΚΑΤΕΛΛΗΣ Δ., (ΑΡΧΙΕΠ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ), «Οι Ορθόδοξες Εκκλησίες εντός ενός πλουραλιστικού κόσμου», *Σύναξη* 86 (2003) 65-72.

ΤΡΙΑΝΤΗΣ ΓΙΝ., *Ο Γέροντας της Πάτμου Αμφιλόχιος Μακρής 1888-1970*, έκδ. Ευαγγελισμός, Πάτμος 1993.

ΤΣΑΜΗΣ Δ., *Εισαγωγή στη σκέψη των Πατέρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1992⁴.

WARE K., (ΕΠΙΣΚ. ΔΙΟΚΛΕΙΑΣ):

«Δια της δημιουργίας στο Δημιουργό» στο ΓΟΥΕΑΡ Κ. κ.ά., *Εκκλησία και Κόσμος*, έκδ. Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, Λευκωσία 2002, 9-46.

«Η μαρτυρία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στον εικοστό αιώνα», (μτφρ. Απόστολος Αποστολίδης), *Σύναξη* 75 (2000) 7-24.

Ορθόδοξη Εκκλησία, [Ιστορία και Πολιτισμός 2], (μτφρ. Ιωσήφ Ροηλίδης), έκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001³.

“«We Must Pray for All»: Salvation According to St. Silouan”, *Sobornost* 19 (1997) 34-55.

WEBER M., *Η προτεσταντική ηθική και το πνεύμα του καπιταλισμού*, (μτφρ. Μ. Γ. Κυπραίου), έκδ. Gutenberg, Αθήνα 2000.

WENHAM J. G., *Genesis 1-15*, Word Biblical Commentary, vol. 1, Word Books, Publisher, Waco, Texas 1987.

WESLEY G., *Redeeming the Creation. The Rio Earth Summit: Challenges for the Churches*, WCC 1992.

WESTERMANN CL., *Genesis 1-11: A Commentary*. Translated by S. J. Scullion, SPCK, London 1984.

WOLDE VAN EL., *Words Become Worlde. Semantic Studies of Genesis 1-11*, E. J. Brill, Leiden 1994.

ΦΑΡΑΝΤΟΣ Μ., «Ιδεολογικά ρεύματα και οικολογική κρίσις», *Θεολογία ΕΒ'* (1991) 213-343.

ΦΕΣΣΑΣ Σ. Β., «Το ενδιαφέρον των κληρικών για τη σωτηρία των δασών», *Στερεά Ελλάς* 448 (2006) 10.

ΦΙΛΙΑΣ Γ., *Η έννοια της όγδοης ημέρας στη λατρεία της ορθόδοξης εκκλησίας*, έκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2001.

ΦΙΛΙΑΣ Γ. κ.ά., *Πίστη και Βίωμα της Ορθοδοξίας*, Τόμος Β': *Η Λατρεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, Ε.Α.Π., Πάτρα 2002.

ΦΩΤΙΟΥ Σ. Σ.:

Η Εκκλησία στο σύγχρονο κόσμο, έκδ. Αρμός, Αθήνα, χ.χ..

«Λειτουργικός εξαγιασμός» στο ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Σ. Κ. κ.ά., *Παιδαγωγία ζωής*, [επιμ. Στ. Φωτίου], έκδ. Αρμός, Αθήνα 1999, 253-295.

ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Τ., «Οικο-χριστιανοί μετά τους χριστιανοσοσιαλιστές», *Ελευθεροτυπία*, 14-10-1995.

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ Σ. ΑΣΤ., *Ο Άνθρωπος μέσα στο Σύμπαν*, έκδ. Ο Σωτήρ, Αθήνα 1992.

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ Ν. (ΜΗΤΡ. ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ):

Ελεύθεροι από το Γονιδίωμα, Κέντρο Βιοϊατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας, έκδ. Σταμούλη, Αθήνα, χ.χ..

«Ζούμε σε μια ευγονική και ευθανασιακή εποχή», *Popular Science* 7 (2003) 36-41.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, (ΑΡΧΙΕΠ. ΑΘΗΝΩΝ & ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ), Ομιλία με θέμα: «Προστασία και Αποκατάσταση του περιβάλλοντος», Σκιάθος, 1/1/2000 σε <http://www.ecclesia.gr/>.

ΨΑΡΙΩΤΗΣ Θ.:

Περιβαλλοντικές περιπλανήσεις, (Εμείς και η Φύση), έκδ. Άθως, Αθήνα 1996.

Το φυσικό περιβάλλον στην ορθόδοξη πίστη, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2001.

Χρήστες ή καταχραστές; (Εκκλησία και φυσικό περιβάλλον), εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 1996.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΕΣ - ΛΕΞΙΚΑ

Θ.Η.Ε., [Ιδιοκτησία: Αθαν. Μαρτίνος], Αθήνα 1963.

LESQUINIVIT C. - GRELOT P., *Λεξικό Βιβλικής Θεολογίας*, (μτφρ. ΑΓΟΥΡΙΔΗΣ Σ. κ.ά.), έκδ. Βιβλικό Κέντρο Άρτος Ζωής, Αθήνα 1980.

ΜΠΕΓΖΟΣ Μ., [ΕΠ.], *Θρησκευολογικό Λεξικό*, έκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- <http://www.ec-patr.org/>.
- <http://www.ecclesia.gr/>.
- <http://www.apostoliki-diakonia.gr/>.
- <http://www.ecocrete.gr/>.
- http://europa.eu/pol/env/index_el.htm.
- <http://www.wwf.gr/>.
- <http://www.greenpeace.org/greece/>.
- <http://nature.ert.gr/>.
- <http://www.arcturos.gr/gr/>.
- <http://www.ornithologiki.gr/>.
- <http://www.alkioni.gr/>.
- <http://www.archelon.gr/>.